

การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยา ตำบลโพหนอง อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

พระครูวรจิตตานุรักษ์, วิจิต นาชัยสินธุ์, นิสิตตา หัตถกันยา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยสาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
อีเมล : paripurati@hotmail.com

Received: May,12,2020 Revised: June,6,2020 Accepted: June,30,2020

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยา ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยา ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยา จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า T-test จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน ด้วยการทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการ สอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยา โดยรวม เพศชายอยู่ในระดับปานกลาง เพศหญิงอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเพศชายโดยรวมเป็นรายด้าน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา เมื่อพิจารณาเพศหญิงโดยรวมเป็นรายด้าน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา โดยรวมไม่แตกต่างกัน
2. จำแนกตามอายุ พบว่า นักเรียนในโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่มีอายุ 11 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือผู้ที่มีอายุ 12 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมาคือผู้ที่มีอายุ 10 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0
3. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักเรียนในโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4

คำสำคัญ: พรหมวิหาร 4, การปฏิบัติการสอน, ครู

**The use of Brahmavihana 4 principles in teaching practice of school teachers
Khok Nam Klieng Wittayakhom, Phon Thong Subdistrict,
Mueang District, Kalasin Province**

Phrakhuvarajittanuraka Wichit nachaisin Nisitta Hatkanya

Mahamakut Buddhist University, Kalasin College

Email: paripurati@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the use of the temple carpet 4 in the teaching of teachers Khok Nam Kliang Witthayakhom School, Phon Thong Subdistrict, Mueang Kalasin District Karasin Province 2) To compare the use of the Brahmavihara 4 principles in the teachings of teachers Khok Nam Kliang Witthayakhom School, Phon Thong Subdistrict, Mueang Kalasin District Kalasin province with different gender, age, education level The sample group used in this research is 45 students from Khok Nam Klieng Witthayakhom School, tools for data collection Including questionnaires Statistics used in data analysis were percentage, mean, T-test, classified by age and education level. By testing the F-test (One Way ANOVA)

The research found that

1. Classified by gender, it was found that students with different sexes had opinions on the use of the main temple of the temple 4 in the teaching practice of Khok Nam Kliang Witthayakhom Witthayakhom School as a whole. Males are at a moderate level. Female is moderate. When considering male sexuality as a kind of compassionate side, in terms of equanimity, when considering female gender as a whole, the kind of kindness, kindness, side of mind, overall equanimity is not different.

2. Classified by age, found that students in Khok Nam Kliang School The sample group that answered the questionnaire Large, aged 11 years, 20 people, representing 44.4 percent, followed by those aged 12 years, 16 people, representing a percentage 35.6, followed by those aged 10 years, 9 people, representing 20.0 percent

3. Classified by education level, found that students in Khok Nam Kliang School The sample group that responded to the questionnaire mostly had education level. Grade 6, number 18, representing a percentage 40.0, followed by grade 5, number 16, representing 35.6 percent,

followed by grade 4, number 11, representing 24.4 percent number 18, representing a percentage 40.0, followed by grade 5, number 16, representing 35.6 percent, followed by grade 4, number 11, representing 24.4 percent

Keywords: Brahmavihana 4 principles, teaching practice, Teacher

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545, หน้า 88) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดกับการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ทั้งการ ปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบ ปฏิรูปการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับสังคมไทยในยุคปัจจุบันรวมทั้งให้มีการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความคล่องตัวและปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสิ่งที่มีบทบาทสำคัญและจำเป็นที่จะนำองค์ความรู้ความสำเร็จคือผู้บริหารในสถานศึกษามีการจัด มาตรฐานการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ระบุว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารการจัดการและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการของครูคณาจารย์วิทยาลัย ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในจัดการศึกษาโดยตรงตามหลักเกณฑ์ และงานกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับสาธารณะในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องมีครูที่มีความสามารถในการดำเนินการต่าง ๆ ให้สำเร็จบรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ (ธีระ รุญเจริญ, 2545, หน้า 11) ความคาดหวังด้านการจัดการศึกษาของคนไทยและสังคมไทย ต้องการเห็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพเกิดขึ้น ให้บริการทางการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ มีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (อำรุง จันทวานิช, 2547, คำนำ) ซึ่งสอดคล้องกับหลักที่ว่า การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งคุณงามความดีประจำใจบุคคลนั้นจะช่วยกำกับและเป็นหลักขย่นำพาการใช้วิทยาการองค์ความรู้ต่างๆ ให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตในสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 3)

สภาพการณ์ในปัจจุบันเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว วิทยาการมีความก้าวหน้าทุกอย่างล้วนแต่เป็นสิ่ง ที่ช่วยเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานยุคใหม่ ความล้ำสมัยจึงเกิดขึ้นได้กับครูทุกคนที่ไม่ได้ติดตาม ความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการในการปฏิบัติงาน หรือในทางกลับกันก็คือเทคนิค วิทยาการ หรือวิธีปฏิบัติงานบางอย่างที่ใช้อยู่ในอาจจะหมดความจำเป็นไปแล้ว ถ้าผู้บริหารขาดการติดตามและวิเคราะห์ เหตุการณ์ทั้งสองแง่มุมนี้แล้ว ย่อมทำให้อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถพัฒนาตนเอง หรือตามทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน เพราะความรู้ใหม่ๆ มักเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ประกอบการปฏิบัติงานอยู่เสมอการเลือกหลักสูตร มาปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายว่าการจะเป็นครูที่เก่งและดีเราควรปฏิบัติธรรมอะไรบ้าง เพื่อตอบคำถามนี้เรา ต้องทราบก่อนว่าครูทำหน้าที่อะไร ดังนั้นครูต้องมีหลักธรรมหรือนำธรรมะข้อใดข้อหนึ่งมาเป็นแนวทางปฏิบัติ จึงจะสามารถแก้ปัญหาได้ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นครูจะทำงานที่ดีคอยกำกับดูแล คือ ต้องมีพรหมวิหารธรรม 4 ประการคือ 1. เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ ความคิดปรารถนาดี เป็นผู้ที่มีอหยาศัยไมตรีที่ดี มีน้ำใจต่อนักเรียนมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของนักเรียนตามความถนัด เป็นผู้ที่มีเหตุผลในการเรียน กำหนดเวลาการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพของนักเรียน สนับสนุนนักเรียนให้มีความเจริญก้าวหน้า ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน คอยชี้แนะเมื่อทำผิดพลาด 2. กรุณา หมายถึง ความสงสาร อยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อมีการทำผิดพลาด เป็นที่ปรึกษาคำแนะนำแก่นักเรียนเมื่อมี

ปัญหา ให้โอกาสผู้ที่ทำงานผิดพลาดได้มีโอกาสปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด เห็นอกเห็นใจเสมอเมื่อนักเรียนได้รับความเดือดร้อน คอยชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งที่เป็นโทษให้กับนักเรียนอย่างจริงจังและมีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน 3. มุทิตา หมายถึง ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี จัดระเบียบหรือเกณฑ์การให้รางวัลผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างเหมาะสมตามสมควร เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีส่วนช่วยในการเผยแพร่ผลงานและความสำเร็จของนักเรียน และควรได้รับการชื่นชมและยกย่อง เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ 4. อุเบกขา หมายถึง การวางเฉย การทำตัวเป็นกลาง ไม่มีอคติหรือลำเอียง มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของนักเรียน มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน ดำเนินการทางวินัยและการลงโทษอย่างยุติธรรม พิจารณาความดีความชอบอย่างเป็นธรรม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม ซึ่งผู้วิจัยมีสถานภาพเป็น ได้ตั้งข้อสังเกต สัมภาษณ์ และสอบถามเพื่อนครูโรงเรียนครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ครู โรงเรียนโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ยังมีความบกพร่องในการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการปฏิบัติการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมีมุทิตา คือความยินดีในเมื่อนักเรียนได้ดี หรือประสบความสำเร็จในการทำงานและมีอุเบกขาคือความเป็นกลางในเมื่อนักเรียนกระทำความผิดพลาดพลั้ง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 45 คน ผู้วิจัยได้หาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan (1970,

p. 608) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละระดับชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม เพื่อถามความคิดเห็นของครูในการใช้หลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ถามเป็นลักษณะตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด (Open-ended) มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบโดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านเมตตา คือ ความรัก ความปรารถนาดี ไม่ตรีจิต
2. ด้านกรุณา คือ การแสดงออกถึงความสงสาร
3. ด้านมุทิตา คือ การแสดงออกถึงความพลอยยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี
4. ด้านอุเบกขา คือ การแสดงออกถึงการวางใจเป็นกลาง

ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (ประเมิน) ค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน และการใช้หลักพรหมวิหาร 4 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดกรอบตัวแปร และประเด็นต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถาม

2. การนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา วัตถุประสงค์แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ มีความรู้และประสบการณ์เพื่อตรวจสอบ และให้ความเห็นชอบ

เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของ เครื่องมือ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาโดยกำหนดระดับ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ หากผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือพบว่า ค่าถามข้อใดมีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการตรวจสอบข้อคำถามทั้งฉบับ ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูโรงเรียนหามแหโพหนอง ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ

แบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ เท่ากับ 1.77-1.88

นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำให้เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำเสนอขอความเห็นชอบต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจาก วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย นำเรียนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมือกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอ ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเองบางส่วนและให้ผู้ที่ได้รับผิดชอบจากสถานศึกษา ช่วยดำเนินการ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนภายใน 4 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากสถานศึกษา โดยอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์จำนวน 5 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลขเพื่อนำไปคำนวณค่าทางสถิติด้วย คอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

- 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
- 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมือกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชัย ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 60) ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการประเมินเกี่ยวกับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมือกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, 1 หน้า 104)
2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมือกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศที่ต่างกันด้วยการทดสอบค่า T-test จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน ด้วยการทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พอสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 45 คน จำแนกตามตัวแปรดังนี้

1.1 จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนชายโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.8 เพศหญิง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2

1.2 จำแนกตามอายุ พบว่า นักเรียนในโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ที่มีอายุ 11 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือผู้ที่มีอายุ 12 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมาคือผู้ที่มีอายุ 10 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

1.3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักเรียนในโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4

2. ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา ตามลำดับ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านเมตตา นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 เรื่องครูให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางที่ดีต่อศิษย์ รองลงมาคือข้อที่ 5 เรื่องครูให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางที่ดีต่อศิษย์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 4 สนับสนุนนักเรียนให้มีความเจริญก้าวหน้า

2. ด้านกรุณา นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านกรุณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5 เรื่องมีความจริงใจต่อนักเรียนและมีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน รองลงมาคือข้อที่ 1 เรื่อง เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อ

มีการทำผิดพลาด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 4 เรื่องเห็นอกเห็นใจเสมอเมื่อนักเรียนได้รับความเดือดร้อน

3. ด้านมุทิตา นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านมุทิตาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5 เรื่องมีความยินดีต่อนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน รองลงมาคือข้อ 2 เรื่องเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 4 เรื่องเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถอย่างเต็มที่

4. ด้านอุเบกขา นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอุเบกขาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 3 เรื่องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน รองลงมาคือข้อที่ 4 เรื่องประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 5 เรื่องมีการลงโทษอย่างยุติธรรม พิจารณาความดีความชอบอย่างเป็นธรรม

3 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้าน ดังนี้

3.1. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า มีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า มีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครู โรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า มีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติการสอนของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาคม ตำบลโพนทอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา

ด้านอุเบกขา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากครูเป็นพุทธศาสนิกชน มีความเลื่อมใสศรัทธาในหลักคำสอนของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่แล้วอีกทั้งหลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักความประพฤติอันประเสริฐบริสุทธิ์ ที่ต้องมีไว้เป็น หลักและกำกับความประพฤติดำเนินชีวิตอย่างหมั่นจดและปฏิบัติต่อมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายโดยชอบสอดคล้องกับ ญัตติพัสส์ หินไชยศรี (2557, หน้า 40) ได้ศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการการรับรู้ของครู : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ พบว่า การใช้พรหมวิหาร 4 ในการ สอนโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา สรุปได้ว่าการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านมุทิตา ด้านกรุณา ด้านเมตตา ด้าน อุเบกขา และสอดคล้องกับ น้ำอ้อย อนุสนธิ์ (2554, หน้า 81) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารในการสอน สังกัดองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของครูที่มีต่อการใช้พรหมวิหาร 4 ของครูในสถานศึกษาจำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครู มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ ยังสอดคล้องกับ พระมนัส อคฺคธมฺโม (ก้อนใหญ่) (2555, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ในการใช้หลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะครูในการใช้หลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานครภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา และด้านเมตตา 2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามความคิดเห็นของครู พบว่า เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ครูผู้สอนมีความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการสอนของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาคม ตำบลโพหนอง อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผลออกมาอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยได้เสนอแนะดังต่อไปนี้

สถาบันการศึกษา สถาบันองค์กรฯ จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้อง และหาวิธี ที่จะให้มีการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักพรหมวิหาร 4 สถาบันที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนควรมีการ วิจัยศึกษาวิเคราะห์หาวิธีในการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ให้เกิดขึ้นตั้งแต่ครูและนักเรียน ซึ่งเป็นการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ใน สังคมไทย

2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสอนของครูตามหลักธรรมอื่นของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยง วิทยาลัย ตำบลโพหนอง อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ควรเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการสอนของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาลัย ตำบลโพหนอง อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์กับโรงเรียนอื่น

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการการในประยุกต์ใช้หลักธรรมการสอนของครูโรงเรียนโคกน้ำเกลี้ยงวิทยาลัย ตำบลโพหนอง อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

บรรณานุกรม

- ณัฐพัทธ์ หินไชยศรี. (2557) วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- พระมนัส อุดมโม (ก้อนใหญ่). (2555) การใช้หลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- น้ำอ้อย อนุสนธิ์. (2554). การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการสอนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, (2543).
- สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนา จิตใจ. กรุงเทพฯ: เจริญผลนนทบุรี.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ. 2545.